

DE RAMPNACHT

Thuis gekomen van het Holland-bal ging ik echt niet gerust slapen. Om 5 uur in de morgen rinkelt de telefoon. Klappertandend op de koude gang krijg ik de voorzitter van het Rode Kruis aan de lijn. ALARM!! De dijken van de Halsterse polder zijn gebroken en er staat 4 a 5 meter water. Dat betekent een verschrikkelijke ramp, luidt het bericht, Aan mij als plaatsvervangend commandant de taak dit alarm aan de 85 werkende leden per telefoon uit te dragen. Ik behoef slechts 6 adressen te bellen waarna volgens een sneeuwbalstelsel alle anderen worden gewaarschuwd.

Er blijkt telefoonstoring, ik kan slechts 4 adressen bereiken. Dan de anderen maar per fiets. Al ik bij het eerste adres kom is er ook storing bij de electriciteit, Huisbel gaat dus niet. Na veel bonken op de deur wordt er open gedaan. Direct volop activiteit. Volgend adres is Dubbelstraat. Reeds onder de Gevangenpoort rijd ik door het water.

De Kaai bij het Groot Arsenal staat geheel onder water

Uit Vastenavondkrant 1964

Alle kelders in de Rijkebuurtstraat blijken te zijn ondergelopen. Nu pas realiseer ik mij hoe hoog het water is geweest.

Halsteren

Nog voor half zeven zijn practisch alle leden aanwezig in het Roode Kruis-gebouw aan het Bolwerk. Algemene voorbereidingen tot hulpverlening worden getroffen terwijl de commandant en ik een bezoek brengen aan het gemeentebestuur van Halsteren.

Daar horen wij slechts dat de brandweerauto om 3 uur 's nachts de polder is ingereden om de mensen te waarschuwen. Zij konden nog op het nippertje het natuurgeweld ontsnappen toen de dijken braken, met achterlating van drie man, waarvan er twee zijn verdronken, terwijl de derde de volgende dag bewusteloos op een stuk dijk werd gevonden. Door de duisternis was er absoluut geen overzicht te krijgen van hetgeen er gaande was.

Dus terug naar Bergen op Zoom. Daar werd opdracht gegeven zorg te dragen voor brood, boter, beleg enz. zodat onze dames de nodige lunchpakketten zouden kunnen klaar maken als er straks ploegen zouden worden ingezet.

Visers

Om half acht gaan we weer naar Halsteren, Het begint licht te worden. Overal zien we nu grote gaten in de dijken. De polder is een woeste binnenzee geworden. Overal zien we mensen op daken zitten, We zien ook plaatsen waar eens een huis stond en het doet ons het ergste vrezen Burgemeester Elkhuisen is ten einde raad. Het is ook onmogelijk om in een dergelijke situatie hulp te bieden. Er is reeds overal naar toe gebeld om boten o.a. naar de pontonniers in Gorinchem. Daar horen we dat de gehele Zuid-Westhoek van ons land getroffen is. Er wordt contact opgenomen met Bergse vissers. Reeds om half negen slippen enkele bootjes door de dijkgaten de polders in.

Bergenaren blijken het te zijn die met heldenmoed hun leven wagen voor hun medemensen. Prachtwerk: Ik heb groot respect voor deze mensen, en daarom mag het hier nog wel eens verteld worden.

Opvang slachtoffers

Terug in het Rode Kruis-gebouw wordt een aantal maatregelen genomen. Een ploeg gaat naar de Thoolse weg die geheel blank staat. Nog vóór 9 uur hebben zij de eerste zeven doden geborgen. Ook nog voor 9 uur is vanuit Bergen op Zoom het noodziekenhuis van het Roode Kruis aangevoerd en staan in de Jongensschool 90 complete bedden klaar om slachtoffers op te nemen. De meisjesschool wordt ingericht als opvangcentrum voor mensen die slechts het vege lijf en wat natte kleren hebben kunnen redden.

In het dorp wordt reeds kleding ingezameld. Maar uitkomst wordt gebracht als het een van onze bestuursleden bij de Overste Pino in de Wilhelminakazerne lukt 1000 complete militaire kledinguitrustingen op de kop te tikken, In drie dagen tijds worden 500 van deze pakketten in bruikleen gegeven, waarvan een wakkere Roode Kruis ploeg keurig administratie hield. Mannen, vrouwen en kinderen liepen er militair bij, maar dat was in ieder geval warm en droog.

Dag en nacht hebben onze ploegen geploeterd, in regen, hagel en sneeuw, soms tot aan hun-middel in het ijskoude water om de helpende hand te bieden, en dat 14 dagen lang.

Augustapolder

Als in Halsteren de zaak loopt wordt er contact opgenomen in Bergen op Zoom; langs de spoorlijn naar Zeeland in wachtpost 14 blijkt een gezin in gevaar. Een kraamvrouwtje met een kindje van een dag oud, een kindje van twee jaar, de vader en een schoonmoeder. Het bootje dat anders in het Volkspark ligt, wordt door gemeentewerken

overgebracht naar de Stalenbrug en te water gelaten. Windkracht 12. Enkele wakkere roeiers en een zeer moedige Roode Kruis helpster varen naar het huisje- en smaken het genoeg deze mensen in veiligheid te brengen.

Het zou te ver voeren al deze verhalen hier verder te vertellen, daarom ga ik de gebeurtenissen weer op de voet volgen. Nadat 's middags de eerste hulp van buitenaf binnen kwam n.l. vanuit Den Haag. 3 ambulancewagens en 12 man personeel, werd ik dringend aan de telefoon gevraagd.

Kees Becht, prins Nilles belt.

Hij vraagt hoe het in Halsteren is en of ik meerdere berichten voor hem heb. Als ik hem vertel hoe de zaken er bij staan is er geen seconde twijfel of een houding van nog even afwachten. Hij neemt onmiddellijk het besluit: Dit jaar geen carnaval - geen Agge mar leut et - maar nu „**AGGE MAR GOED DOET**“ . Daarmee was iedere rechtgeaarde Bergenaar het roerend eens en ze zouden het nog eens bewijzen ook.

's Avonds vertrekken in een vliegende sneeuwstorm 150 particuliere auto 's, enkele autobussen en een Roode Kruis ploeg naar Fijnaart. Het moet geëvacueerd worden. Als zij daar aankomen blijkt dat Breda ons is vóór geweest. Een gebrek aan coördinatie in de hulpverlening.

Legerplaats Ossendrecht

's Nachts om 3 uur meldt zich de Kapitein Delpace van de legerplaats Ossendrecht op het Roode Kruis gebouw, met de mededeling dat Generaal Hasselman de legerplaats ter beschikking stelt voor evacuees.

Zijn tweede mededeling dat Rilland Bath met spoed ontruimd dient te worden omdat ook daar nu dijkbreuken voorkomen, is heel erg. Er is nog één Roode Kruis ploeg in reserve en die moet daar direct naar toe.

De voorzitter van de R.K. E.H.B.O.- ver. met een Roode-Kruis-helptster gaan de administratie voeren en doen dat voortreffelijk.

Er worden te Ossendrecht 2500 vluchtelingen onder dak gebracht.

Deze legerplaats stond kant en klaar maar er waren nog geen recruten die er in moesten en kwam nu dus prachtig van pas.

U zult kunnen begrijpen dat die eerste week van slapen niet veel terecht kwam. Bergen op Zoom en in 't bijzonder het Roode Kruis gebouw vormde 'n sleutelpositie in het rampgebied. Het was dag en nacht open, terwijl de bestuursleden om beurten dienst deden aan telefoon e.d. Er werd om van alles en nog wat gevraagd. Om U een indruk te geven: lieslaarzen, schoppen, zandzakken, eten voor dijkwerkers. Dit alles met duizenden stuks tegelijk. Lange rubber handschoenen voor het bergen van lijken. Geneesmiddelen, uitrustingen voor doktoren, die alles hadden verloren. Alles kwam er, tot en met 6 grote aggregaten en dit binnen no-time. 's Morgens besteld, nog voor de middag geleverd, hetzij per schip, per duck of per helicoptère.

Vooraf deze laatste hebben bij het reddingswerk pracht diensten bewezen, evenals het groot aantal particuliere auto 's dat ons door goedwillende Bergengaren ter beschikking werd gesteld.

Het Leger des Heils kwam met twee keukenwagens om ons van warm eten te voorzien. De Roode Kruis-colonne uit Den Bosch kwam ons assisteren. Nijmegen en Arnhem werden ingezet op het eiland Tholen, waar vooral het dorp Stavenisse zeer zwaar getroffen was.

In vaten van de Spiritusfabriek werd drinkwater gestuurd naar Zierikzee.

Alleen reeds in Halsteren verdronken 67 van de 7000 inwoners. Een zeer droeve balans. In het gehele rampgebied zijn bijna 2000 slachtoffers gevallen, terwijl zeer velen alles verloren wat zij eens bezaten.

Het Bergse Roode Kruis heeft zich bij de hulpverlening zeer kranig gedragen en ik ben nog altijd zeer dankbaar dat ik mijn steentje mocht bijdragen. Maar naast deze werkelijke hulpverlening deed het Nationaal Rampenfonds een oproep om allerwegen geld in te zamelen om de nood zo goed mogelijk te kunnen lenigen, en daarbij kreeg onze Stichting een prachtige taak te vervullen.